

“Benimki biraz disiplinlerarası bir disiplinsizlik oluyor. Cezama razıyım.”

Hem yazar hem editör kimliğiyle edebiyatımızda “kendi çizgisi” olan imzalarından birisi Murat Yalçın. Editörlüğünün yazarlık yoluna kısaca çıkararak hız kestiğin söylese de üretkenliği gözardı edilecek gibi değil. Bu ay Odak Yazar sayfalarımızda Murat Yalçın'ı konuk ettik...

Murat Yalçın

HÜSEYİN KESİM
hkesimm@gmail.com

“Çok gençken başkalarından oluşan bir kalabalık tasardım içimde. Şimdi kendim bile fazla geliyorum kendime, iste bir yazma sebebi daha” diyorsunuz. İnsan kendisine bile fazla geldiği için mi yazar?

Bunu gözlemlediğime vurgu yapmak için söylemiş olabilirim. Kafanda insanlar, birtakım ilişkiler, diyaloglar var. Bunlar, tanıdığım ya da tanıdıklarından yola çıkarak uydurduğum kişiler. Sürekli konuşma halindedeler. Bazen iş olsun diye konuşuyoruz bazen de kendi kendilerine dile geli-

yorlar. Bütün bunlar beni yazmaya götüren şeyler. Yeni bir öykü kurmama, yazmakta olduğum bir öykünün bir bölümünü veya diyalogunu kurmama yarıyor. Yolda yürürken de aynı şeyleri yapıyorum. Kulağım etrafıta. Gözüme takılan insanlara öyküler uyduruyorum.

Dolayısıyla da içinizde birden fazla kişi taşıyorsunuz.

Yürüyerek işe gidip gelen, toplu taşıma araçlarını kullanan, ehliyeti ve arabası olmayan ve bundan da özellikle mutlu olan birisiyim. Öykücülüğümü besliyor bu yaşam biçimi. Tabii sokaktaki insanları dışarıdaki insanlar olarak algılayıyorum. Onlar kafamdakilerle

birleşiyorlar, dolayısıyla oldukça kalabalıktır.

İstanbul'un değişik bir panoramasını buluyoruz sizde. Ama boğazıyla ve güzellikleriyle değil, metrolarıyla, tünelleriyle, şehre özgü eşyalarıyla, çetrefiliyle, kalabalığıyla, varoşlarıyla, kırk elektrik fincanlarıyla bir şehir bu. Siz de böyle bir manzara mı görüyorsunuz sizin karakterleriniz gibi...

Çocukluğumun ilk yılları Eğin'de geçse de doğma büyüme İstanbulluyum. Yani gurbetçi bir ailenin çocuğuyum. Dolayısıyla bir yanım köylü. Bu ikiliği henüz tamamlamadığım yeni öykü kitabımın adına yansıtım. Bir yıl içinde çıkabilir. Taksim İlkördüm'da

doğmuşum ama Balat, Draman, Fındıklı, Kadırga, Kocamustafapaşa, Eminönü, Fatih, Karagümrük, Atikali... Yani surici İstanbul'dur benim İstanbulum. 1995-96'da Esenler'de yaşadım ve oradan Hafif Metro Günleri çıktı. Aksaray-Esenler metrosunu kullandığım dönemde yazıldı. Demek istediğim, sokağı ve arabesk kültürü iyi tanıyorum. İlkokul yıllarında sabah evden çıkıp akşam eve dönen, Kadırga'da fırıncı kamyonetlerine takılıp başka semtlere giden, Kumkapı'da trenlere takılıp Yenikapı'ya, Cankurtaran'a gidip gelen çocuktum mesela. Tam 70'lerin çocuğuyum. 1976'dan itibaren Edebiyat Fakültesi'nin karşısındaki Laleli İlkokulu'nda ve Ge-

dikpaşa İlkokulu'ndanayken dışarıda sürekli çatışma olurdur. Sıralara yatardık pencerelerden kursun sekebilir diye. 12 Eylül'e kadar Beyazıt'taydım. Tatil günlerinde Cırcıkapı'daki durakta, Divanyolu'nda sakız satardım. Yani siyasi çatışmaların göbeğinde, ayak altında dolayan bir çocuktum. Şimdi dönüp baktığımda en sevimsiz dönem 1980'lerdi. Sanki gri yağlıboyalı, kireç badehanalı bir askerî garnizonun içinde geçirdik delikanlılığımızı. Alanlar mahzun, parklar sevimsizdi. Orhan Kemal öykülerindeki bir İstanbul'da büyüdüm. Böyle bir çocuk olarak büyüdüğüm için yazdıklarım da o tarz bir yaşam deneyimi sızmıştır. Örneğin kendi kendime söylenmele-

Haziran, 2015 Sayı: 10

rim hep argoldur ama daha o dilimi tam açamadım kitaplarımda.

İstanbul da çok farklıdır tabii sizin için şu an o döneme kıyasla...
Elbette. Ama ben klasik İstanbul dışı pek bilmiyorum, gördüğüm yerleri de sevmiyorum. Suriçi yani bugünkü Fatih; Beyoğlu; Şişli ve en fazla Ortaköy-Bakırköy arası bir yerdir benim İstanbulum. Kırk yıldır İstanbul dışında bir hayatım olmadı. Düşünün ki 1990'larda açılan Akşaray metrosu bile benide Hafif Metro Günleri adlı bir kitaba dönüştü.

Bitpazarlarını, hurdacıları gezmek roman okumak gibidir. Eşyaların kederini duyuram. Familik duygusu verirler. Gelip geçiciliğin canlı kanıtlarıdır eşyalar. Sonuçta yazımın parçası oluyor eşya. "Kelimeler ve Şeyler" de böyle bir kavrayışla okuduğum kitaplardandır.

Kitaplarınızda yazarlara selam çıkarırsunuz. Bir öykünüzde Nehludov, Mişkin, Oblomov, Kien gibi roman karakterlerinin suricinin değişik yerlerinde doştuklarını kurguluyor karakteriniz. Yazarlar da sizin için bu şehre aitler mi?

Evet, benim hayal dünyam da böyledir. Yaklaşık yirmi yıldır Sıracavezler-Bomonti'deyim. Orada yaşamış ve yaşayan yazarların hepsini aşağı yukarı biliyorum. Yaşadığım semtin geçmişini hemen araştırır, orayı kendime mal ederim. Bir kitap tasarımı vardı. Onu gerçekleştiremedim henüz ama öykülerle sızıyor. Okuduğum romanlar benim hayalimde İstanbul'un hangi semtinde geçiyor, onları yazmak. "Kontrol Kalemi"nde kısa bir liste verdim. O listeye göre bir kitap yazacaktım, yazmadım. Kitapları hayatımla iç içe geçiriyorum. Zihnim bunlarla o denli dolu ki bir süre sonra yaşamın olayları gibi hafızama yerleşip öykülerime sızıyorlar. Gerçeği hayalimsi gibi hayali gerçeğimsi gibi anlatmak, bütün yazarların işi bu. Yaşadığım bir olay yazdığım bir öyküyü, yazdığım bir öyküyü de başımdan geçmiş bir olayım gibi anlatmak. Pek çok yazar böyle mitoman kişilik yapısında. Orhan Veli de bunu günlük hayatının eğlencesi yapmış, sevimi bir dalgalıklık mesele... Bazen ben de hangisi gerçekli hangisi değildi diye karıştırmam. Sonra da bunların hiçbirinin bir önemi olmadığını düşünürüm. Yaşadıktan sonra, benim yazmamı aracı olduktan sonra hepsi mümkün. Hiçbir önemi yok. Yaşamış, gerçek ya da değil. Başkasından duyduğum kendiyi yaşadığım gibi kendi yaşadığımı başkasından başından geçmiş gibi anlatıyorum. Zaten yazı tam da böyle bir şey. Bütün bunları yazabildiğimiz için vazgeçemiyoruz yaptığımızı.

"Hafif Metro Günleri"nde parantezleri kahramanlaştırıyorsunuz. Sizin için nasıl bir anlam var parantezlerin?

Çok erken yaşta yazma dünyasına girdim. Lisede başladım. Yayınevlerine gidip geliyordum. Yani meslek olarak seçemedim yayıncılığı. Eniştem matbaacı, babam Çağaloğlu'nda lokantacıydı. Çocuk yaşlarda baskı makinelerini, hurufatı çekmecelerini gördüm. Yazı çizi dünyasını, matbaa, kitap, dergi ve yazın ortamını içimde büyütüyordum. Demek istediğim noktama isaretle, harfler lekele bütün bunlar benim için önemli kişilikleri gibi artık. Bir parantez benim kahramanım olabilir. Böyle noktalamaları inlerini yazılarının başkösüne oturtmuş yazarlara özel bir ilgilim vardır. Şimdi düşünüyorum da o yıllarda televizyondaki "Nokta ile Virgül" skeçlerini bile severdim. Halkın "Parantez bacak" dennesine bayılırım. İşaret diline ve dildeki işaretlere, yazım kalavuzu okumaya çok meraklıydım.

Leylek Erihi'de vardır mesele.

Evet, kendine özgü noktalama imleri vardır. Deneysel yazma, harf ve noktalama oyunlarına başlamıştım yirmili yaşlarımda. 2003 yılında Enis Batu ve Selahattin Özpala'yıtkılar'ın da katkılarıyla ile küçük bir Deneysel Edebiyat Antolojisi hazırlamıştım, Kitap-lik dergisine armağan emişti. "Aşkınumya"da ve "Hafif Metro Günleri"nde bu ilgililerim görüldü. Yazan, yazma anında masada yaşananları ve yazma gereçlerini anlatı metnine dahil ederdim. Yani anlatı zamanıyla anlatılma zamanını, anlatı kişisiyle anlatıcısı iç içe geçirmek. Onuzdandan sonra hikâye anlatmaya yöneldim. Şen Saat'ten sonra daha "hikâyemsi" oldu anlatılarım. İma Kilavuzu "hikâyemsi" olarak yazarak tükettiğim sonra Şen Saat'le sil bastım yaptım. İlk kitabım Aşkınumya ile üçüncüsü İma Kilavuzu'nu tek ciltte birleştirmemin nedeni bu zaten.

Özellikle ilk öykülerinizin yer aldığı "Aşkınumya ve İma Kilavuzu" kitaplarınızda bu tarz dil oyunlarına daha çok rastlıyoruz son kitaplarınızda da bu şekilde görülmüyor mu?

Evet. Hatta bu iki kitabın olmadığı metinler de var. Daktilolu hepsi. Zimbatelleri paslanmış, eski bir canlada duruyor. Toplumcu gerçekçi bir anlayış egemendi yazmaya başladığım yıllarda. Dolayısıyla yayımlanmayacağımdı düşündüüm. Oyunbazlık aşığılan, dil oyunları deli saçması faslan görüldü.

Zaten "apolitize" edilmiş, arabesk denen yazı kültürle yetmişli yıllarda gençlerdik, büyüklerin gözünde. Yazdıklarımı ortaya çıkarmada Enver Ercan ve Enis Batu önemli rol oynamışlardır. İma Kilavuzu yayımlandığında Necati Tosuner, Virgül'de önemli bir saptamada bulunmuş sonra telefon açarak ben demek istediğini kalıgıma şöyle söylemişti: İma Kilavuzu gene bir yazımın bir hantle kitabı olarak değil de, geride uzun bir yazı serivene bırakmış ve artık yazacağı hiçbir şey kalmamış ve yazının kelime oyunlarıyla ustalığını göstererek avunduğu bir kitap olmuş. Yani, sen kendini tukamışın dedi ki, büsbütün haksız değildim.

Klasik öyküye dönmenin nasıl oldu?

Tam bir dönüş değil. Evrimler, dönüşümler geçiriyor yazdıklarım doğal olarak. Yüzüm hep hayata dönüktü ama dile getirme biçiminde hayat fazla silişkliyordu. Renkleri ortaya çıkararak ışıklara biraz dikkat edince canlanmalar başladı. Ölü yazı dir yazı meselesi. Dar koridorlardan, delizlerden açık alanlara çıkması gibi oldum. Biraz da klasik hikâyeyi taklit etmeyi, parodiyi sevdiğimden kolay oldu. Yani şöyle şeyler yazabilen bir yazar olsaydım nasıl yazardım, diye yazıyordum bazı öyküleri. İlk kitapların düğünleri sonra sonra açılır her zaman. Bende de olan bu.

İç içe metinler ve ayrıksı metinler var ilk öykülerinizin içinde sıkça.
O yüzden çok şerit kırılmalar olur. "Ne diyor bu simdi" falan diyebiliriz okur. "Öykü bunun neresinde?" Bana sorulacak bir sorudur. Yazdıklarım "Aaa, ne değişik bir öykü olmuş" denilebilecek metinler değil. Yani bu tam hikâyeye olmaması dengisinde kırılmam. Öykü içerisinde öykünün kendisini de tartışan, üstelik yazdığım öykü olmayabileceği imasını da veren metinlerden söz ediyorum.

Öykülerinizde, bir nesneden yola çıkan çağrışımların örülü olduğu bir kurguda buluyoruz kendimizi. Öykü anlatmak nesnelere ve düşüncelere arası bir çağrışım zinciri mi? Her nesne veya her duragan gibi görünen an bir öykü müdür?

Yani zaman... Bütün yazarların ana meselesi. Geniş zamanları bir nesnedey toparlamak. Her şeyinin bir süre sonra birçok şeyi binden temsil etmeye başlaması, yani hayatı temsil etmesi. Yani onun çevresinde bir hayat kurmak. Bir zaman kapsülü haline gelmesi eşyanın. Öyküde olarak onun içindeki sonsuz doğru bir yolculuğa çıkmak, yazarken görmek o hayatı. Eşya ve mekân algım gelişkin olabilir. Mesela Aşkınumya yayımlandıktan

sonra Mekânın Poetikası çıkmıştı. Hemen okuyup çarpılmışım. Arkadaşlarıma, "Lütfen Mekânın Poetikası'nı okuyun, kitabımı daha iyi anlarsınız" diyordum.

Kitabım üstüne yapılmış bir inceleme gibiydi. Proust'a, Hisar'a hayranlığım altında bunlar var. Büyük bir evde, dede babamın yanında büyümenin getirdiği ilgiler. Eşyalara çok anlam yüklemiştir. Vıpranmış şeyler. Eskimiş şeyler. Bitpazarlarını, hurdacıları gezmek roman okumak gibidir. Eşyaların kederini duyuram. Familik duygularını verirler. Gelip geçiciliğin canlı kanıtlarıdır eşyalar. Sonuçta yazımın parçası oluyor eşya. Kelimeler ve Şeyler de böyle bir kavrayışla okuduğum kitaplardandır.

Öyküleri yazılmayacak anlar var mıdır sizin için?

Olabilir. Ama onları yazmamak ya da yazmamak daha çok yazmayı sağlayabilir. Yani sürekli onların etrafında dönmekten, güderer daha çok yazmak. İma sözcüğümü severim. İma Kilavuzu sevdiğim bir isimdir. Bir şey direkt ortaya koymaktansa onun etrafında dönmeye isaret etmek. Hayvansın bir davranışla ebette. Hani bir hayvannın hareketlerini gözleyip "Ne yapıyor bu?" deriz, sonra bilen biri çıkar der ki "Şunu demek istiyor bu hareketlerle". Yazmak biraz böyle bir eylem benim için.

Yalnızlık bir kişilik haline geliyor. Somut bir kişilik. Bazen sarmıyor. Bazen cam sıklıyor. Tıpkı iyi kötü bir arkadaş gibi. Sizin için de mi öyle? Yalnız olmak yalnızlığı ve dingiğini değil de çelişkileri mi beraberinde getiriyor gibi.

Sokakta büyüdüm dedim ama ben aslında gözlemciydim. Olayların içinde olmak istemem. Mesela hursuzluğu gidilir, ben gözcülüğü yaparım. Top oyanın, ben hakenlik yaparım. Hani, penceden bakan çocuk olumsundur hep bir anlamda. Kalabalığı, patırtıyı, olayların içinde olmayı hiç sevmem. Kenardan ve uzaktan sakın ve düşünceli bir şekilde izlemeyi severim. Yalnızlığı kışletirdiğim doğru. Herkesin kendi dünyasında rahatsız edilmeden yaşadığı, muayyen zamanlarda fikir teatisinde bulunduğum bir hayat benimki. Suskunluk bir sorun değildir.

Konusmaktan da sohbet edilebilir iki insan, birbirini çok iyi tanıyor. İlla çevresinde insanı arayınları, sosyal aktivite peşinde koşunları, başka türlü vakit geçiremeyecekleri çok uzaktan anlamaya çalışıyorum. Ben bir dağ başında Goethe gibi bir taşta oturup doğayı düşünmeyi, bir dere kenarındaki kavağın dibinde sırtüstü uzanıp suyun, rüzgârın, yaprağın, kuşların, böceklerin seslerine kulak veremeyi hiç-

Bazen öykülerin zamanını değiştirerek yeniden yazmayı severim. Aynı şekilde bazen de anlatıcı kişiyi değiştiririm. Yani ben-anlatıcısı sen-anlatıcı yaparak yazmayı denerim aynı metni. Bunları yapmak zamanı elinizde oyuncaklaştırmak yazılığın çekici yanı.

bir insanla sohbetle değişim mesele. Sıkı bizzat kendim bir yaban hayatım da insanoglu karışma çıkıp bozacak bu hayatı. Yabaniyim, in'çilim derken bunları diyordum Kontrol Kalemi'nde.

Sizin metinleriniz de şiire yakın aslında.

Vaktiyle şiir yazardım, "hikâyeye anlatıyorsun" dediler, serde delikanlılık vardı, hemen bırakmı şiri. Ama sonra öykülerime de "düzüstür gibi bunlar" dediler. Bu defa aldım, papaz bir defa pilav yer dedim ve bırakmadım yazmayı. Aynı şey Sait Faik'in de başına gelmiş. Öğrenince daha çok sevdim onu.

Kitabınızda bahsettiğiniz üzere, metroda kitap okuduğu için yaşlı kadma yer vermeyen okurlar için mi yazıyorsunuz peki?

Yazma ilişkin esprilerden biri olsa gerek bu Hafif Metro Günleri'nde. Okuduğumuz kitap bizi çevremizden koparmalı. Tabii kitap okuduğu için mi yer veremiyor, yer vermemek için mi kitap okuma numarası yapıyor o genç adam. Kitabımın hangi amaçla okunduğu, benim hangi amaçla yazdığım kadar önemli, hatta belki daha fazla. Okuma-yazma uğraşını öykülerimde bazen esprili biçimde tartışmayı, böyle konu etmeyi seviyorum. Ama okurların çoğu böyle yazarlardan hoşlanmazlar. Yazara, aradan çekilse de okusak, demek isterler, diyemeyip öfkelenirler.

Zaman herşeyle aramız açar. Zamanın mezarına bir zaman daha gömülür. Nerdedir bu gömülen zaman? Hangi saat onu gösterir? Edebiyat mı onu gösterir?

Evet, büyük laf etmişim. İste karşına dikilir böyle. Yaz bir tutanak sonucta. Bir yerinden sahip çıkmak yaşadıklarımıza ya da yaşadığımızımıza. Yazarken birbirinden farklı ve sonsuz zamanlar çıkar önümüze. Zamandizinsellik yiter. Yani kendi zamanımızı içine başka zamanları sığdırmaktır yapıtığımız.

Bazen öykülerin zamanını değiştirerek yeniden yazmayı severim. Aynı şekilde bazen de anlatıcı kişiyi değiştiririm. Yani ben-anlatıcısı sen-anlatıcısı yaparak yazmayı denerim aynı metni. Bunları yapmak zamanı elinizde oyuncaklaştırmak yazılığın çekici yanı. Bir şeyi atınca o ne oluyor, katınca ne oluyor görmek isterim her zaman.

Hem yazar olmak hem editör olmak böyle bir şey herhalde?

Yazarken de bu tip tarımları yaparım. O yüzden de dolu dizgin yazmam. Editörlük yazım sürecimi ağırlaştırıyor. Bazen de yazmaktan vazgeçiyorum. O sayfalarla bosuna vakit kaybediyorum, diye uyarıyor beni uzaktan. Bergman'ın filmlerindeki şeytan gibi diyor.

Bazı öykü anlatıcılarımız Bay Muannit Sahtegi'ye benziyor. V. Bener öykücülüğünü yakın buluyor musunuz kendiniz için?

Çok sevdiğim bir kitap o. Vüs'at O. Bener o kitapta ki dili ve anlatımı etkilemiştir beni. Orada anlatı günlük biçimindedir. "Hafif Metro Günleri"de günlük tarzında yazılmıştır. Anlatı öyle ilerler o yüzden öyle bir ad koydum. 1991 yılında kitap çıkarmak alıp okuyup Varlık dergisine röportaj yapmışım VOB ile. 1996'da Hafif Metro Günleri'ni yazarken aklımda o kitaplarındaki biriydi o.

Kitapta dil oyunları yapıyorsunuz sıkça. ESİN KARGOSU' gibi mesele.

Evet, öyle buluşlarımız olur. Cafe'ri, Cansever Pide vs. Dil oyunlarını son derece gerçekçi öykülerim içinde yapmak tehlikelidir ama hani şimdi dizilerdeki "ürün yerleştirme" mantığı gibi, öyküdeki bir kişinin ya da bir diğkân tabelasında bunları yapıyoruz. Hatta bazı oyunlardaki espriyi unutup nereye gönderme yaptığımız daha sonra bulmaya çalıştığım da olur. Çocukluğu-m belası mekanik bulmaca vardı, sa- bir kipti. Onu bir defa yapıp bir daha yapıpamamak gibi.

Ben-anlatıcılarımız sanki kendilerini ötede duran bir bakışa anlatmak istiyor veya ifade etmek istiyor gibiler mi bu bakış neyin bakışdır?

Kendime ben de hep "dışarı"dan bakma halindeyim. O çok sıradan bir şey benim için. Yazarken de bunları yaparım. Yazar-ben'e dışarıdan birisi olarak mütahale etmek yani. Yazarların içindeki kişiler ve sesler bir kafakafoni oluşturur bazen ve tıpkı Hababam Sınıfı'nın kapısında bulunan "Kel Mahmut" gibi kişinin kendisi çıkabilir. Burada tarihli Freudyen bir şema kurabilir ama ben tercih etmem o tarz açıklama.

Haziran, 2015 Sayı: 10

Yoğun olarak ironi kullanıyorsunuz ya.

Her ciddiye inşasında olduğu kadar diyalim. Mizahçı bir kişiliğim var. Bilge Karasu ile Aziz Nesin arasında bir yerde dolayısıyla ben yazarken Özgül Atay ile Orhan Gencebay ikizli Yasıyör kitabında belirlenmiş ni-zah anlayışım. Bazen düşünüyorum o da kitabı öykü olarak da yayımlayabilir-dim belki. Hepsini kurmaca yaptıkları nereden hakansız, yani bana gönderil-miş mektupları alıp pespepe sıralamış-tığım.

Bir de daha önce köşe yazarı olmak istediğinizi söylüyorusunuz. Sonra öyküde olmuştunuz.

Köşe yazarı olmak istiyordum ilköğren-gilimde. Cetin Altan idolümü ortao-kulda. O zamanlar, kupon biriktirir-gibi, tiryakisi olunan köşe yazarlar ke-lişip dıplardılar salkımları. Felsefeye sıyışmış öğretilerini. Erken yaşlarda edebiyat dışı okumalarımı. Felsefe, sosyoloji, psikoloji, siyaset, siyasi tarih, dünya tarihi ilgimi çekişiyordu. Ideolojik meselelerle ilgiliydim. Yirmi yaşından sonra tamamen yazma kapandım.

"Benevi" sizin için nedir? Nasıl çıkar oradan insan. Ya da nasıl gelir oraya?

Akımların benim için de oldukça kâhı ya da çok kapalı bir kitap aslında. "Benevi"ne gelince, çok uzun kirada

oturduğum evin bir odası kılıydı. Esvahibimiz eski esyalarını ortaya dol-durmuştu. Evin içinde hiç açılmayan, hani kapı-duvar denilebilecek bir kapı vardı. Gidirdiği bir şeydi bu. İçerisini merak etmekten mahvolmuştu. Son-ra bir gün evsahibi yaşlı kadın geldi ve açtı kapısını.

İçerisi eşya dolu, küçük, karanlı, ağır natallın kokulu bir oda. Bütün Proust'un hayallerim yerle yeksan oldu. Bunun ben de birkaçıyla izlerle il-gili bir öyküydü o. "Konso" öyküsü de öyle. Zaten ilk kitabımdaki öyküler be-nim gözümde yekpare bir metnin çeşit-lemeleridir. Aynı şekilde Eğin'deki köy hayatının da izleri var. Odalar, büyük

kapılar, kanatlı kapılar, demir sürgüler, duvarlara, direklerle çakılı mihlalar takılı duran renkli iperle ayırt edilmiş, MSP amblemi gibi koca koca anahtarlar.

"Karga Zarif"ın son öyküsünde hem kendinizi besaplama hem de okura bir sitem var gibi. Bu öyküyü biraz daha ayrıksı buluyorum değerleri arasında.

Oradaki epöy ayrıksı bir metin. Ki-taba koyarken de tereddütlerim vardı. Benzerlerini yazabileceğimi sanıyo-rum, olmadı, oraya bir final metni ola-rak koydum. Yani bastırı öykü olarak yazmayı sonradan öyküye çevirdiğim bir metin. Aslında ilk öykülerime ya-kın özellikler taşıyor metin. Biraz daha

deneme havasında yazmıştır ama bir öykü dili, öyküleme dilidir. Benimki biraz disiplinli yazmış bir disiplinli öykü. Cezama razıyım.

Herkes kendi aynasına çekilsin diyo-runuz orada.

Evet. Yüksek sesi bir metin. Bir anons etkisi var. Bir fotoğraf bakar, bir müzik eşliğinde yazılmıştır. Şiirsel, filozof-ik bir parçadır. İlla bir yanlılık aram-sa Kusnet Büfesi'yle Yankı Sarılar'da bulurum. Hani ne diyeyim, çocukluğum-da filozof ve köşe yazarı olmak iste-yen bir çocuk bütüncül öykü yazma böle metinler çoktur işte. Kursumuz başka affola.

Konuşan-ben ben olmayabiliyorum her zaman, yazan-ben her zaman benim ama!

Murat Yalçın'ın okur, yazar, editör "ben"likleriyle vücuda getirdiği bir kitap "Kontrol Kalemi". Hepsini ayrı konuyu toplam 1000 maddelik post-İtlerle. "Kontrol Kalemi" için söyleşi yapılabileceğini inanmıyordum, demişti. Biz de soruları çektiğimiz arada, ortaya Murat'ın Yalçın'ın "Kontrol Kalemi" için yazdığı 20 Post-İt çıktı

1

Sorum, konuşurken hep sormaladığı düşünmemden ya da yazma olan inancından, "asırı" inancından kaynaklıyorum. Ağzıma değil de kalemine güveniyorum. Kendimi tam ve doğru ifade edemediğimi düşünüyorum ku-nunun. Yazan-ben'e duyduğum gö-nülün hiçbir şey düşünmüyor benki de. Dolayısıyla yazar ya da gerçek demen-den ben bir samimiyet meselesini an-lıyorum. Yazarken samimi, konuşurken sahtemim değil; yazı samimi konuşma sahte geliyor bana. Bu kişisel bir konu değildir. Yazının gücü büyüleyici kuskun-suz. Belki sarıdan bakmak lazım: Ko-nuşurken kuruşumuzda gerçek/dinleyen bir muhatap var, oysa yazarken sizin bir kurmacanın/okuyuruz var. Ben kurmacanın beni yerine dinleyip inlediğinden de emin değilimdir. Oysa yazdığını okuyana daha çok güv-eniyim. Güven olunca da samimiyet gelir. Konuşurken kısa kesme gayretine düşerim sözgelimi ama yazarken açıl-malara doyanım. Diyeceğim yazan-ben'in konuşan-ben'e üstünlüğü nedir yazma çekim. Bir de söz belleğim yazı da kendini gösteriyor; konuşurken kısır kalıyorum gibime geliyor. Yazıyorum diye uzatıyorum simdi, hayat yazdın ibaret olsa ne kolay olurdu.

2

"Kontrol Kalemi"nde en çok konu-sun Okur-ben. Oyle ki Yazar-ben'i sındırıyor. Eziyor, alay ediyor onunla. Dönüp okuduğumda Yazar-ben'in bazı hallerine üzülme-dim desem yalan olur. Bu hürğüre Editör-ben zaman zaman müdahale ediyor, aksini söylemiyor. Nihayetinde Yazar-ben'i deplasman da olduğu bir kitap Kontrol Kalemi. Okur-ben'in her türlü ukalığı, afrayı tafayı yapıp parsayı toplama-yı çalıştığı bir sahne. Kitabın sunu yazısında "öbür elinden kibin bir kitap oldu" demem olurdu. Bundan önceki kitabım editör-postalar da nasıl Editör-ben'i ortaya çıkarırdım, sa, bu kitapta da Okur-ben'e kaleim verdim. Birçok söyleşide okuluğumu öne çıkarmıştım. Her zaman söylerim, hani yazarlığımı üstüne laf etmekten yüzüm kızarmı ama nasıl bir okur olduğumu arsızca konuşa-bilirim. Kontrol Kalemi'nde işte bu arsızlık var, onun sesine çıkıyorum. Editör-ben'e de tecrübeyle arada arada endem ediyor, bir parça abkâm kesiyor. Diyeceğim, okuluğumla yazarlığımı daha uslu oynasmanızı beklendim ama Okur-ben'in düpe-diği cirit atıyor bir kitap oldu. Neyse, onun da hakkıyla diye düşünüyorum, ortaya böyle çıkacak.

3

Evet, Yazar-ben'in yazma edimi ve özellikle yazıyla ilişkinin niyegini noktaları çevresinde dolanmasıyla başlayan kitap. Sonuçta yazarlığı ya da yazamaz-lığı dile getirmeye çalışırken samimiyet-i biraz akartıyor. Oarlarda ciddiyyeten ölecek gibi; epeyi kasıyor, çekirtiler ge-yiyor, kendini dara sokuyor. Nereden bakılsa bir okur-yazar güçlüğün bu, dolayısıyla Yazar-ben'e Okur-ben'e bazı karşı karşıya geliyor, bazen de anlaş-ıyor. Sonuçta yayımlanma amacıyla yazılmaması, hani böyle bir kitap için yazılmaması notlarıdır. Bir araya gelme-siye olumsuz bir kitap bu. Tarihi yetine numara koyarak, sonra da bu numaralara göre sonuna bir siniz dizini ekleye-rek kurdum. Yani; Yazar-ben, Okur-ben diyoruz da Editör-ben olmasa böyle bir kitap olmazdı. Bir de dergiçi benliğim var tabii. Eh, dergiçlikleri bir rubu asrı devirdiğime göre, söylenirken ya da yutturmak bütününe hakız deşilim diye düşünüyorum. Yazarları, yazın ortamını dergiçi olmadan tanımak, anlamak zordur. Kitap yayıncılığı yetmez, dergiçlik kılcal damarlarda dolması gerekirdir. Hal böyle olunca bazı yar-gımlarda dergiçlikimi konuşurarak keskinleşmek hakkım değil mi?

4

Kim için yazıyor, niçin okuyoruz? Hem son derece kuramsal olarak de bir o kadar kişisel bir konu. Benim bu noktada durduğum yer "paylaş-ma arzusu". Sahibi olduğum bir düştü

paylaşmak, başkalarını kendi dün-yamda ağırlamak, misafir etmek. Yazarken, dünyama konuk olacak kişilerin varlığını düşünüyorum. Ye-meğe gelecek önemli konularları için mutfakta hep daha fazlasını, daha çeşitliliği ve daha ziyasını yapmaya ca-lışan hamamca es sahıbbine benki de yazm. Burada benim beklenen mi-safirlerimin kuramsal ifadesi "ideal okur" ama metin yorumcularının, dilbilimcilerin, imbilimcilerin yazı-geçirtilerini, kavramlaştırdıkları alanlara girmeyelim istersen. Kestir-me-den sunu söyleyelim: Yazıyorkas, bir dünyamı olduğumu ve o dünya-yı dile getirebildiğimi, dolayısıyla başkalarını buyur edebileceğimizi düşünüyorduz demekti. Bu gerçek-ten büyük bir iddia aslında... Ben, kendi adında, yazabilmeyi yeterli gö-rüyorum. Beklenen misafir gelir gel-me, geldiğinde aradığını bulur ya da bulamaz. Yazmak değil yazabil-mek diyorum, dikkat ederseniz. Su da var, yazar ne yazdığını bilse bile okurumun ne okuduğu bilmez her zaman. Yirmi yıl önce, "herkes kendi bildiğini okur" demiştiniz; istersen-zine yine öyle deyin kapatayım.

5

Bütün benlerimle, benliğimle var olduğum ilk kitabım Kontrol Kalemi. Kişiliğim, mizacım büyük ölçüde ortaya çıktı. Farkındayım, alaycılığım, sulandırıcılığım bayığı görünüyor. Küçüm-sene değil bu, belki asırı önemseme. Zaten her şey her anlamda büyüte-bilen bildirir diye yazdığımız kişi. Tabii, her şeyden önce kendimi sigaya çekmeye bayılırım.

Öte yandan, evet, "ne bu siddet bu celal" derdiren yerleri var. Sakin biri ol-madığım da artık ortada. Sakin davran-maya çalışsan biriyim sande. Başkala-ryla değil de kendimle didiştirliğim için sakın ve umulu görünüyorum. Yoksa, dediğim gibi, özleştiriyi kolayca özü-küma dönüştürülebiliyorum. Bilen bilir, sabote etmekle üstüme yoktur. Derisi tersyüz edilmiş kirpiye benzetirim yazı da kendi kendimi. Hal böyle olunca dışarıdan ve uzaktan atılan oklar bana pek çiliz gelir.

6

İçimdeki benlerin elbirliği olmasa bu kitap olmazdı. Kimdir Murat'ın Yalçın'ı? Kendimle alay ederek yar-gılarından mı kaçıyorum acaba böyle-ce? Neyse. Bir kitabı okurken o ki-taba taklit eden söylemler karalamayı, böylece okuduğumuzu içselleştirme meyl seviorum. Kitapta bunlardan çok var. İyi bir okur izler sürebilir. Üstelik sonundaki dizin ipuçlarıyla dolu. Ben kitap okurken kitap da beni okusun isterim ve o zaman ya-zarak onunla söylemeye başlarım. Dolayısıyla buradaki bütün benleri "Murat'ın Yalçın'ın" imzasında topla-mak yakışır bence de.

"Teksa'taki Profesör Oklitus'un mu-ydu yoksa Kaptan Swing'teki Gamli Baykuş'u mu, çizgi roman fanları doğrusunu bilirler, onlara borçlu bu lafı Murat'ın Yalçın'ın. Pusuya düştüklerini başlarını sınırdan ge-çen ilk kursumda "Hay bin kunduz" diyecekti okuduğumuzu içselleştirme meyl seviorum. Kitapta bunlardan çok var. İyi bir okur izler sürebilir. Üstelik sonundaki dizin ipuçlarıyla dolu. Ben kitap okurken kitap da beni okusun isterim ve o zaman ya-zarak onunla söylemeye başlarım. Dolayısıyla buradaki bütün benleri "Murat'ın Yalçın'ın" imzasında topla-mak yakışır bence de.

7

Kurmaca çok büyük bir özgürlük ala-nı. İyi yazarlar bu alanı en geniş, en uzun ve en iyi bir biçimde genişleten-lerdir. Kurmaca, yazan ve okuyanın uyu-luza kendilerini gerçekleştirmeğin en di-ziyolu. Yazda bütününe çıplak hale gelmekten ne anlıyoruz? Hafızamızda-ki, hayalimizdeki bütün mahremiyet-leri döktük sacmayı mı? Bana kalırsa gerek bir yazar daha fazlasını yapar. Kendisiyle birlikte başkalarını da sağlar.

Gerek bir yazı yaptım şimdi dmdız-lak ortada bırak. Gerek bir yaratıcı, yazın her türünde çiplaklığımı göster-menin bir yolu buldu. Bu anlamda ben yazarlık serüvenimi bir ömür süren bir striptize benzetiyorum. Her kitap okurum üstüne fırlatmış bir giysi ol-malı. Tamamen sunuomadana ölelere çok yazık değil mi?

8

19'uncu maddede yazarlığının okuluğumla sınırlı olduğunu vurguluyorum. Büyük bir yetenek olsa yazmaktan okumaya vakit bulamazdın herhalde. Bir büyük yeteneğime ne okuduğu sorulduğunda "Siz hiç inegün siz içtiğini gördünüz mü?" demis, Dolayısıyla, ben ne öğrendim okuduğumdan öğrendim. Okuma öğrenilir, öğretilerilir bir uğraş. İyi bir okur olduktan sonra yazıp yazmamağa bir gereksinim meselesi. İst olsun diye yazmam, yazmı boy zaman uğraş, pazar çölgüncesi vs sayan-ları hesaba katmıyorum. Yazı bir yaşam biçimini dayatıyor, kişinin bütün yaşamını yönetmi-yorsa kanmca ortada bir yazarlık da yoktur. Yazı dediğimiz kişinin hayatı yazarlardan başka bir basarı olmalı, olamaz. Şayet hayatı başka alanlarda kendini gerçekleştirebilmişse onun yazarlığı söyle böyledir. Yazı bir varlık sebebi değilse atöylelerde öğrenenlerle ancak bir vasıtağa ulaşabilir. Hep diyoruz, yazma ve dile kendinizi adapte yeni bir şey katmıyorsanız arada bir yayımlanabilir şeyler yaz-mak yazıp olumaz, ancak eliniz kaleim tutuyor demekti.

9

Yazıyla engelli bir ilişkim var. Yazar-ken çok sorguluyorum, dura dura ilerliyorum. Üçurümü denemelerle dolu, dök, vokuslardan aşağı giden bir araba gibi çok temkinli bir yazma bi-çimi benim. Giderek acemileşen bir kaleim... Konuşmadaki gevşeliği yazıya geçiremiyorum demek ki. Kekeme bir yazının yoruluculuğu, beni az yazma-yı iten. Şimdi böyle diyoruz ya, geçen gün bir kitaplarını tek tek saydı, sonra yazma göre yazılır, seneleri bir yazır okuduğumun söyleniyor. Herkesi de-sile hemem. Yani yazarken kendini tutmak konusunda sadece kendi durumumu tartışıyorum. Gerçek, iyi bir yazar yazı-bilirdiği kadar yazmalı. Bunun bir ölçüsü yoktur. Olmamalı. Az ve zor yazınca iyi, çok ve kolay yazınca kötü olamaz yazı. Bir kitabı ayrılan zaman da onun ni-teliğine ilişkin bir veri değildir. Yazama-dıkca değer kazanır, içselleştirme meyl yazı. Yazarların çoğu bu konularda tür-lü bahanelerle kendilerini ve çevrele-rini kandırıyor. Yazan yazm, yazmayan konuşur. Goethe Faus'tu aynı mısrayla tanımlamaya bu onun sorunudur. Bu-radan bize bir ders çıkamaz.

10

"Ekin toprakların tarlaya dökelim tahıldan etresi iyi kendidliğinden biten seyyek ekin" anlamında "Hal-laza" bu kitabın ilk adydı. Okuma yazma işini yaparken kendidliğinden, istemeden ortaya çıkan parçaları kurulum bu kitap olduğun için bu adı benimsemişim.

11

Okuryazarlığım en büyük katkıyı Bilge Karasu vermiştir. Öyle böyle otuz yıldır gözümdü onun hiç ayırmadım. Ondan sonra sayacaklarım gerçekten çok uzun bir liste olur. Dilerseniz hiç girmeyişim. 15-20 yaş arası gerçek he-lişvele okuma defteri tutardım. Yılda kaç kitap okuduğum net olarak bilirdim. Sözelimi o defterlere göre beş yılda binden fazla kitap okumuşum. Kimden ne öğrendiğimin hesabımı doğru ve dürüst yazabileceğime inan-sam derhal yaparım. Düzyazda bey-silerin svedim "neşir" ularımı sıkı an-dım Kontrol Kalemi'nde. Bunun için kitabın dizinine bakmak bile yetir. Ama madem konu buraya geldi, bu-rada hatırlan kalması için öbürlerini de sayayım. Yunus Emre, Evliya Celebi, Nurullah Ataç, Sabahattin Eyuboglu, Necatigil, Nermi Uyan, Salâh Bırsel dil

devidiğim, biçemlerinden örnek al-dığım, bende yankısı bulan, kasacası "benimsediğim Türkçe'nin büyükleridir. Eksik olmasınlar, Ferit Edgü ge-zeliklerime dikkatimi çekti; Enis Batur ise yeryüzünde her şeyin "bir biçimde" yazmaya değer olduğunu anımsatır. Onlar böyle şahsen bana söylemezler bunları elbette. Ben onları okurken çı-kardım bu dersleri.

12

Okurken her zaman muzafter bir kumandanım. Düşünsenize, ya da hiç beğenmeyip iyi ki böyle şeyler yaz-mış oluyorum. Ne okuduğu sorulduğunda "Ya öğrenmek dedikmiş ne? Nasıl öğrenmek? Ne öğrenmek? Kisi ne zaman öğrenmiş olur? Bunu nasıl anlar? Evet, nasıl yazmam ya da ne yazmam gerektiğini iyi kötü bilirim ama her zaman başarabilir miyim bunu?" Okuyup yazarak yasadıkca daha büyük hissanca uğrunum. Neden? Okuluğum yazarlığımdan daha gelişkin olduğu için mi yazdık-larımı beğenmiyorum? Ama teselli şu ki, yazarların aslında birer Sisy-phos olduklarını bilişip, bu sacma-lıkla yaşamayı öğrenmiş kişiyer yapıyoruz. Yazı dünyasının tanrıları olan o büyük yazarları o kadar çok seviorum ki onları verdiğizi ceza-yı çekmek bana gurur veriyor.

13

Üstüne sürekli düşündüğüm tür öykü. Öykünün gizlerini çözmeye, başka nasıl yazılabileceğini bulmaya çalış-ıyorum. Kızlarca ve ilgili tarihen çok kitap okuyorum. Seviorum ama be-nemeyi, somutlaştırma-yı. Bunları yapar-ken tabii sadece kendi algım üstünden değil, yazın kamusunun tanımların-dan, algımlarından da yararlanı-yorum. Anacım yeni bir tanım bulmak değil çünkü, genel geçer tarihen ek-siklerini, gelişmelerini göstermek. Ama bütün bunları ne eleştirmen bilincine, ne akademisyen bilgişleye yapıyorum. Sonuçta yazar olarak, roman uzaktan tanıdığım, şiir için tam bilmediğim ama öykü içinde yazıp yaşadığım bir tür. Sadece "bazen böyle şeyler düşünüyorum" demek istiyorum. Yaşamla yazının arasındaki serbest bölgede ser-serlik yapmaktaki benimki.

14

Hikâye anlatılır, öykü yazılır. Hikâye bütün yazın türlerinde belli belirsiz vardır; ama ben demek iş-terim ki bazen öyküde kendimi hiç gösteremeyebilir. Kisi, olay, zaman, mekân olmadan hikâye anlatılmamaz ama yazılabilir ve ona ben öykü diye-rek bir ayrımlı belirlenleştiriyorum. Bir duygunun bir düşüncenin öykü-nümsidir bazen öykü, bazen de dilin yapaşızlığı ömesidir.

15

Roman düşmanı gibi görünün Okur-ben, mektup, günlük, kuram meraklısı daha çok. Güncel romandan, piyasa işi yazından tiksiniyorum. Editör-ben bütün türlerle eşit mesafede; beğenme-se de anlamaya, gidıştı yorumlamaya çalışıyor, beğenilenleri çok ortaya ko-yamam. Yazar-benims kafasını bişübtüm öyküye gönmüş durumda. Romanza "zalımcı" yüklenmemin nedeni onun süredir tek başına iddia olmas. Kendi piyasasını çekip çevirmese ve hiçbir yazınsal eleştiriyi umursamadan, arsız-ca parsayı toplaması. Hem yazın dışı emeller peşinde koşup hem de kendini yazınsal yapı diye yutturması. Romanca politikacıya ne kadar benzeriyor. "Bir düşüncün abileri" Yazın adımı kimliği olan romanları ayrı bir yere koydu-mak bilinsin isterim bu arada. Şöyle düşünüyorum: Gerek bir yazınsal yaratıcılık para, ün, itibar getirmeye. Çok-satar ve çok-star olmanın tek yolu romana ve salt bu amaçla romana te-yem edilmişse, sonra da dönüp büyük yazın adları varsa orada işte bütün benlerin hareketi geçiyor. Eloğlu'nun deşilvele "cinifirri" kulluyorum. Hani metal hurdacların kıldandığı dev mi-knatıslar vardır ya, roman tam da böyle bir ale. Yazında yazarmı çıkmış ne varsa onları bedavadan toplar ve satar. Dile, yazma yenilik getirme ihtimali en

düşük tür, çünkü piyasaya başlımlı. Özgür değil ki yaratıcı olabilsin; günçüle yapışmak, kolay okumak, hemen an-lanlık, yani bir vasatı kollamak zorun-da. Gerçekliği yıkacak dil bilmez, basit bir ayna olmayı başarıyor.

16

"Hafif Metro Günleri" 1998'de "anlatı" olarak çıktı. İkinci baskıdan itibaren "roman" dememin nedeni tepkisel: Ne zaman roman yazacağımı sorularla "vaktiyle yazmıştım" diyebilirdim, bunu derken de onla-rın roman dedikleri şeyden ne ka-dar uzaktan olduğumu göstermek istemiyim. Yoksa o kitap her bakımdan tastamam bir uzum öykü, bir novella'dır. Unutmuyalım ki bugün pek sevilen romanlar Kürk Mantolu Madonna "büyük hikâye", Ali Nizami Bey'in Alafrangiyeli ve Şeyhliği "hikâye" ve simdi aklıma gelmeyen ama bugün "roman" kılığında okuduğumuz pek çok dergiçi roman aslında "uzun hikâye"dir. Simdi bu türler para etmediğinden onlara da "roman" deyiş geçiriyor. Öte yandan, yanlış anlaşılacak istemem; yazarken türlerle alay veremediğim hiçbir mesele yok. Türler umurum-da bile değil. Bana kalsa kitapların kapakına öykü bile yazılmı istemem. Sonuçta, cinsi bozuk ve mezlek kitaplara bayılırım.

17

369'uncu maddede yazarken bütün bir yazın tarihini düşündüm elbette. Şimdi tekrar okuyorum da, evet, ama çizgiyle ilgili doğru. Arday'ın, Oktay Rifat'ın, Atilla İlhan'ın romanla-rına her zaman sapka çıkardım ama oradaki saptamamı arksınıydım. İstisnalar kaideyi bozamaz. Madem hâlâ roman konuşuyorum: Bugünün Okur-ken okuyabiliyorsa "roman" diye Bay Mu-nis Sahteyi'yi, Gece'yi, Buzul Çağının Virüsü'nü ya da ne dileyim Karanlık Thomas'ı okusun. Görüyorsunuz ki derdim salt romancıya değil; bir de "sıkıcı" kitaplar okuyamayan, akıcı romanlar pesindeki kök okur var.

18

Hiç deşilve yolu başında dergiler-e uğramamış yazmı yokmuş eskiden. Bugün hiçbir dergişle selam vermeden okuryula buluşan yazar-lar var. Yine romanca çatıyorm gibi olacak ama vakit yitirmeden direkt romanla çıkışma ya yazı söyleşi yayımladma dışında dergilerle pek işi olmaz. Onun için ben dergiç okur-larını iyi tanım okur sayıyorum. Şiire, öyküye, eleştiriyeye, denemeye-yüzünlü dönüştürmüş sıkı okur sevior, onlara hizmet etmekten onur duyuyorum.

19

Didaktik tavırlı yazırlarla dolu bizim yazın ortamımız. Öğretmen-öğren-ci hiyerarsisini seviorum. Kontrol Kalemi'nde bu tavra düşümekten çekindim. Orada muhatap aldığım bir kişi yok. Ne diyorsam kendi kendime diyorum. Demeleri şifrelerine bile "hocam" geneliseri sevimsiz geliyor kulağıma (çünkü, Şahiplenimle, beğenimle arzusu da, eleştirisi karşısında ki karlıganlıklar da çok. Kendinden emin, övgüyle yergili fazla taknamay, dik kafalı, "domuzuna yazan" bir kişilik yapısını yapıyoruyorum gerçek yazara.

20

Gözümü yazın ortamına açtığım 1980'lerde bu tartışmaların alevlen-dik çok piştim. Hepsini okudum ve dibim tütre diyebilirim. O yüzden en üstünlüğüm kavramdır "Aydın". Yazar kendine toplumsal vazifeleri ç-ıarmakla yükümlü değildir. Toplum da ona böyleleri sorumluluklar yüklemeli. O yazıları toplama tavrırları ya da tavırsızlıklarıyla yargılanmala-rın hakaretidir. Gece'yi gülmeye de eski bastaklar nüsketi. Parka giden-lerle gitmeyenlerin saflaşması karika-rtı gibiydi. Şöyle kapatayım: Orada ağacın dibinde kitabın okunursa tamamdır. Yazarmı, kitabı okunma her yerde bulunması gerekmez.

Onun edebiyattaki yerini ne belirliyor?

Murat Yalçın dili imlaci bir yazar olarak kullanıyor. Hatta ben ona yazarı ya da yapıyor bile diyemem. Yalçın tam anlamıyla söylüyor. Kulağına nasıl gelirse öyle basıyor kelimelere... Yalçın'ın öyküsü bir bulmaca gibi çözülmüyor. Tamamlamıyor kendisini...

SELİM SINA BERK
selimsinaber@hotmail.com

Murat Yalçın gerek yaşta yazmaya başlaması ve yazma süratini hiç kaybetmemiş, profesyonel olarak yaptığı işle edebiyattan hiç ayrılmamış; romanca, editör ve en önemlisi 90'lı yıllarda hareketlenen genç öyküçülerinin önemli temsilcilerinden. Elmin altında Yalçın'ın ilk iki kitabı "Aşkımumya ve İma Kilavuzu" var. İkisi bir kitap halinde getirilmiş. Yaklaşık iki yüz otuz sayfa olan müteşkil bu kitapta elli aşkın kısa öykü bulunmaktadır. Hatta öyküler arasında ben öykü değil şiirim diye kendisini gösteren "Medcezir Balklar" başlıklı deneyişler de var. "Aşkımumya ve İmavizyonu" belirli bir olay anlatan hikâyelerden oluşuyor. Toplumun kural ve kurallarıyla anlaşamayan yazarın izlenimleri; çağrışımlar, detaylar, ruh çözümlerine işle okura aktarıyor. Okur noktalamasız, paragrafsız bölümlerin yanı sıra şiirlerden, mektuplardan, ifade tutanaklarından oluşmuş kurmacalar ile karşılaşılıyor. Edebiyat anlayışı belirli ölçüde klasik romanın öykü öğretilerine snrli bir okur kidesinin bu öykülerde bekledikleriyle beklendiği düzlemde karşılaşamayacağı kesin. Bunu kitabın yaptığı baskı sayısından çıkarılamaz da mümkün. Tanzimat, Milli edebiyatı ve Cumhuriyet romanı anlatan, öyküleri Okumaları bir ön hazırlık beklemez. Aksine okur için ön hazırlık niteliğindeki onları yazdıkları, demek çok da abartmış olmayız. Ancak Murat Yalçın'ın öyküleri metinler arası yapış gördüklerimizle, parodi ve pastişleriyle modernizmin iddia ettiği gibi hakikatin tek olmadığını hay-

kuruyor. Yalçın'ın post-modernist tavır daha kitabın en başında açılış cümlesinin Umberto Eco'dan bir alıntıyla başlamasıyla açığa çıkarıyor ve bu tavrı hız kesmeden devam ediyor. İlk öykü "Her Halde Bir Hayal." Başlangıcı olmayan yaklaşıp iki sayfalık çağrışımlarla ilerleyen tek bir cümleden oluşuyor. Yazar diğer öykülerinde de (mesela: "Kör Nokta", "Kanatlı Kapı", "Benevi", "Kısa Camel Tarihi") parantez içerikli anlatıya ve anlatıya müdahaleler de bulunuyor, ikinci ya da üçüncü kişi olarak öykülere dâhil oluyor. Hatta bu durum bazen parantez dışlarına da taşıyor. Özellikle "Aşkımumya" da hemen hemen hiç konuşma çizgisi yok. Bunun yerine anlatıcı dışında ikinci ve üçüncü kişiler (mesela "Ben Çilik Oyum" öyküsünde) anlatımına giriyor zaman mefhumunu dağıtıyorlar. Bu teknik meseleler sonucu akla gelen soru şu: Yalçın bu teknik karmaşada derinlik oluşturabiliyor mu? Bence burada devreye Murat Yalçın'ın şiirsel dil devreye giriyor. Füsün Akatlı'da mi yoksa Selim İleri'de mi okumustum hatırlayamadım, şöyle bir söz: "Kelimelerin seiciden çok zeffaz edilişini önemsiyorum." Yalçın dili imlaci bir yazar olarak kullanıyor. Hatta ben ona yazarı ya da yapıyor bile diyemem. Yalçın tam anlamıyla söylüyor. Kulağına nasıl gelirse öyle basıyor kelimelere. "Kanatlı Kapı" öyküsünde sanki bir şiir söylüyor gibi anıttanm dahi yapıyor. "Yalçın diğer pek çok nitelikli öyküçü gibi şiire yatkın, sık sık şiirsel ifadeler kullanmış. Güncümlü zeka ile lirizmin kaynaşmasından alan bu estetik ve içsel göndermeler; öykülerle nitelik katmış ve okurun zihninde kalıcı olmayı başarmış." (Aykut Nasip Keleşek, Yedilirm, Haziran 2009) Yalçın'ın şiirsel

dili elinde hep bir koz olarak kullanması zaman zaman espriyi asıp ironiyi ulasan imgeleteri ustaca yakalayıp öyküsünün en kuvvetli yanlarından biri olsa da bu durum onun zafı olarak da ni-

cek tutup bütün zenginliğiyle anlatılmadığını düşündüğümüz anda şiirsel bir dil ile ruhsal durumlarının üzerine giriyor. Ne Sevin Burak kararsızlığı ne Sait Faik umudu ile karşılaşıyor bizi. Genelde öyküçüler için edebiyatını öyküyle mi yoksa romanla mı belirginleştirir mi diye sorulur. Yalçın için ben cevap verebilirim. O edebiyattaki yerini sair olamıyla belirginleştirircek. Yokta Kopan, Yalçın'ın zihin labirentinden çıkış yolu mu dilsel öznenin çizdiği rotayla bulduğunu yazmıştı. Bunun üzerinde küçük bir oynama yapabiliyor. Yalçın'ın öyküsü bir bulmaca gibi çözülmüyor. Tamamlamıyor kendisini. Labirentten kurtulma çabası da hiç seziyor. Yalçın bulmaca çözmekten çok bulmaca kurmaya dolambacı işletmeye çalışıyor diyebiliriz.

Nice "korkulu ustahlar"

Glover "Metapsychology or Metaphysics"da "kimliği "aynılık" durumunun devamı olarak verir. Wheelers de aynı doğrultuda kimliğin bir birlik bütünlük duygusu olduğunu belirtir. Gençiz Güleç'e göre de kimlik, kişisizlik kavramını evresini tanımlayan bağlar kurabilen bir kimseler olarak görürsünüz. Toplumsal boyutta, içinde yer aldığımız sosyal gurubun bizde görmek istediği, bize attığı, bizde beklediği özelliklerdir. Oysa Murat Yalçın'ın da kitabında "ben çilik"

olarak söylediği bireysellik kişinin başkalarından ayrı yaşayabilme, düşünme, bilme özelliklerini kapsar. Bu kitapta öykülerin hemen hemen hepsinin özgü yönünü bu bireysellik ve toplumsal kimliğin çelişkisi yaratmaktadır. "Aşkımumya ve İma Kilavuzunda" mekân Anadolu'dan köyden çok uzak. Şehir ile kasaba karşımı bir büyük şehir var öykülerde. Köyden göçmen getirdiği çakıl taşları ve camurlu yolları var bu şehirde. Darbe sonrası soğukluğu mu koruyan içine kapanmış sokaklar ve içine kapandığını gözleyen insanlar... Şehrin sokaklarında insanlar yok. Sadece insan taklidi yazarı belki de marketten tüpçüler, yoğurtçular, bozalar... Hepsisi pasif. Rüşas bulunamın bir parçası hepsi. Bir arastır ayakkabıklar, mesterden söz eder gibi oluyor Yalçın ancak onda da o ayakkarın bastığı evler, camiler, işyerleri yok öykülerde. Bu bilinci tutmadaki bir yergilik, taşlama var mı bilemiyorum. Varsa da çok derinden akan bir kanal bu. Ya da bireysellik ses o kadar baskın ki bu kanalı bastırıyor. Bu bireysellik ses okuru en çok çarpan parçası ise birçoklarının aksine unumayı değil hatırlamayı niyet saymasdır. Buğün ustalık dönemi yaşayan bir öykücünün ilk kitaplarını ilk ekleklere fazlalarını yazarın bugün gelişmiş olduğu noktadan bahışsız değerlendirmek el becteki mümkün değil. Ancak samimi bir eleştirme olarak sunuyorsunuz. Kimi yazarların geleceğini görmek için birinci, ikinci hatta üçüncü kitapları bile yetersiz kalabilir. Ancak Yalçın'ın ilk kitabından itibaren kendisi çizdiği belirledikleri ve belirginleştirdiğini bu okumamın sonunda bir kere daha görmüş olum. Yalçın'a daha nice "korkulu ustahlar" diyelim.

telemektir. Evet, öykülerin kronik acıları, sevinçleri var. Ancak bir durumun trajedisini görebilmek mümkün değil bu öykülerde. Haman öge'sinin izine gözlemler diğuyör. Yalçın. Ancak ayrıntılar arasında yakaladığı olgulara tam mer-

Kentin ortasındaki yerel heyula

Murat Yalçın'ın söylemek istediklerini kurduğu yüzey ve düzlemlerin altına itme huyu kitabın tümünü sarı. Doğa ve çevre, zaman zaman konuşan, düşünen çoğu zaman kinetize olmayan ama bu ihtimali hep içinde barındıran potansiyel bir karakter olarak duruyor öykülerde...

RIFAT ÖZÇÖLLÜ
rifoz@yahoo.com

20 öyküden oluşan "Kesik Hava"yı bir bütün gibi de bakabiliriz. 2009'da çıkan bu öyküler toplamı, köy ve kasaba mesken tutuşuyla ve kentte geçelerinde de yakayı bir türlü bırakmayan karsal vurgusıyla diğer kitaplarından ayrılıyor biraz Murat Yalçın'a. Fakat kitabın tümüne dair genellemeler yapmayı o kadar da mümkün kılmıyor bu öyküler. Okuyucuya vazele yapı birakan metinler bunlar, benim dedimlerin toplamında daire ayı yordam takip edilebilir. "Ecel Teri"nde zamanın durganlığı ve insanların yeknesaklığına mukabil doğanın daha bir aktığını olduğunu anlatı dururken bu temaların hepsinin altında örtülür, çaktırmayan bir "şiddet" imliyor. (Bu "şiddet" dair bir yorum yapacağım sonra.) Zaten Yalçın'ın söylemek istediklerini kurduğu yüzey ve düzlemlerin altına itme huyu kitabın tümünü sarı. Doğa ve çevre, zaman zaman konuşan, düşünen çoğu zaman kinetize olmayan ama bu ihtimali hep içinde barındıran potansiyel bir karakter olarak duruyor öykülerde. İnsanların örtük, bastırılmış eylemlerini veya onların altmetinlerini de metafizik ediyorlar.

"Elektrik Dünyası" bir rüya anlatısı olarak okunabilecek birkaç öyküden biri. O birkaç öyküdeki bu teknik, kitabın genel katmanlı yapısına hizmet eder şekilde özgünce kullanılıyor. Bakımda "derinin altındaki iskeleti" görebilen bir adam var Elektrik Dünyası'nda. Bu saç derisi ve kafatasının altındaki yapı bilincisizle da ilgilili tabii. Kitabın kasabada ve kentte geçebilecek öyküleri, yazar tarafından verilen, "köy"le dolu bilincin filizlerinin ardından görülen ve duyumsananlar zaten. İhmal etsek de, gözümüzün önündeki hardada uyuduklarımız fark etmek de onlar varlığı ve varlığımıza dâhiller diyor bu öykü. Bir yarınsında zatürreden ölen çocuğun ne doğumunu ne de ölümünün nüfusa bildirilmesini gibi yok ama kabul edip etmesek de varoluşa dâhil ve anlam/ımm'ın bir parçası.

"Uykular snımlar'a dair öyküler beklenmesirt" Sirt Dönük Kadınlar" kentte ama salvarının bir ucuna çamısu suyu sıcağımsı kadınlara mesnetiyor. Dile dair tuşu getirip okuyucunun önüne koyuyor bu imkânları hem okuyucu için bir konfor, fakat bir yandan bazı mecazlar bunu tesis eden yazarı baskı altından kus iş güldürüyor denli kuvandırını bir öym. Bunu ifşa etmekten de imtina etmiyor zaten: "SDK'nın yüzlerini dönmeleri (kâğıt oyununda kartların açılış) oyunun bir türü" Türkiye'den altı snımlar kadınlara bu öykü giriş, dil oyunlarına alet edilmek gibi bir zıppetlik işi değil elbet, önceki öyküdeki gibi, herhangi bir varoluşsal filyatımızın onları varlığında hâli, âri ve beri olmadığın demek için. Bu kitaptan zaten kenti "yukarı

snımlar'a dair öyküler beklenmesirt. Hepsinin biline. Şehrin birinin taşıya ya dair hatırladıklarının, bilincine gömülenlerin steril ve onat bir üslupla dillendirilmesi gibi de okunabilir. Varsu veye köyden taşınıp getirilip kurdurulan temsil eden "Köse'nin Yeri", bütün semiyotik göstergelerine beraber anlatıcı -yok düzeliyorum- kepece manireleyle düğünlemleri de "kanlık ve uğursuz" kısmı da sterilize oluyor ve hatta dile dolanıp yapışması, o utanılan dialekt örtülüyor. "Rutubet Hanım", eski "gökdelin" in arkasındaki sokaklardan evin yolunu tutmadan önce verilen yemek mola-sında, turuncu plastik çatıdan düşen eğri güneşin açığı vurduğu sıraların dibindeki tortuların pasakları duyanlar "igrenti". Bastırılmış, obsesif bir fasit däre şeklinde kentte tekrar gözün önünde belirivermesi...

"Seğirdim Yolu" rüya, hatta onun da içindeki rüya anlatısı gibi okunabilir ancak, ama bu öyküyü var etmeye uykulu hali şart değil, uyanık hâli de bir üslupun aktığı denilenleri yakalayıp getiriyor anlatıcı okurun ve kendinin önüne. Kalbalkılar içinde yapayalnız devinen bir bilincin kendi kendini terasıpı gibi. Doğasall olaylarla stilimüle olan duygusal hafızamın kayıtları "manzum" bir mecraya akıyor bu metinde. Buradaki bellek vurgusu Yalçın için önemli, duyular hafızası, benliğin ta kendisi bir nevi. (Bu söylediğim sadece bir yön olabilir çünkü "Seğirdim Yolu" ve kitaptaiki birçok öykü farklı okumalar yapmaya müsait, onu da hatırlamak lazım.)

Kitabın başka öykülerinde anlatıcıların kusmaya kadar vardıkları açığı vurdukları bir düşünce var "Kesik Baş"ta: yerel olanın yaratığı "bulantı" hissi. Belki diğer bazı öykülerde yüz veya binyıllık monotonlukta bu bulantı hissinin doğurduğu; burada ise bu duyguyu yaratana, "toplumsal bilincin"na nüfuz eden, öykü boyunca birçok vechesinin işlediği bir mit. Mitleri, korkuları, hevaları, içinde, varlığında yüklenen nesnelere, anlatılmı canlı parçaları yine. Geçmiş ve hatta geleceği kuşatmış dinsel, ananevi ve "sedir" bir mitin envanteri çıkartılıyor burada. Bazı sıvaseten "gerekli" bazen adletsiz binbir türlü sebep yüzünden beldenlerden koparılan başların, Jung'un "genetik hafızası"yla aktarılmış hiszini, duygular bir kod ve tarihsel bir gerçeklik olarak anlatılıyor bu öyküde.

"Tanrı'nın Gölgesi" sadece Tanrı'nın değil bütün iktidar aracı olan ve bir yandan yaşamı mümkün (veya gayrimümkün) kılmasını ve yüzeyli bir tabaka gibi sarıya bir dolu kimsenin kasıksal değerler bütününe ve ağırlığı okunabilir. Anadolu'yu iliklerine kadar sarımsı atarık Türk-Islam anlatıları brandasından bulunmuş, ateizmle teizm arasında kalmış, budala olmakta kurtulmayı anlaşılmakta gören, çelişkiler ve çağınlar yumağı içinde debelenen bir

öykü karakteri var burada. Bu kitabın diğer öykülerinde birçok pasaj, bu gencin iç konuşma ve saykılmasının devamı gibi de okunabilir. Baba ise birden çok "baba"ya karsıkar anlam ve çekirir kimsi dünyasını; Malazgirt atasını, Feith habesini, Hint fakiri utularına... Varoluşçu bulantılara karık olmuş oğula ise bu mitik ve mekdeden vıranı, dışarıdaki "tuvaletlerde ve dışlarda çürülmek" öldürmek düşümsü.

Kurbagınan 'vicdan azabı'nın 'deterministik' sonucu

"Bomonti Bira Bahçesi", şehrin ortasındaki kasabası bir zaman kesitine özele ile geçmişe saplanıp kalmanın buğün ve gelecekte uzaklaştırılması arasında konuşuluyor. Ne Laleli'sinde Şişli'sine uzanan trolleybüsü ne de Bomonti Bira Bahçesi'nin bir şehir nostaljisi... Ve şehrin hafızasından geçen kabadayahtar, mafyöz figürler, Kibiris gazileri, gecekondular... Ama bu

'nostalgik' hafıza yoklaması "terle karışık ekmiş yemek" tadında. Erkeğin merkezde olduğu bu yad edilebilir "babaların sımsıkı yapılaşmış kemikli elleri" de dâhil.

"Uz Azap", köy-kasaba yaşamı sarıp sarmalayan kader, etme-bulma dünyasını inansımın ne denli çökmesi ve çörelenmişliğin algoritması olarak da okunabilir. Öyküdeki çocuğun trnak aksı (cehennem azabı), jilette parça pincik ettiği kurbagının "vicdan azabı'nın 'deterministik' sonucu... Ve bu atmosferi hevalanın bir kader unsuru olarak şiddet davranış biçiminde tezahür etmesi... Ne bu şiddetin yine "kader" sonuçlandırıcı tek edimesi... Bu azabı duyan vicdanların, istrapları (kabir azabını) da kendine miktansız gibi çekmesi... Etme-bulma mekanizması, "buranın 'öge'si de var" inansız ve kabullerinin çöküklükten ibareten zahirlerinin ömesi... Bütün bunlar İhrâh

yönetmen Kiarostami'nin, çocukların kol gezdiği Deprem (Cemesi) ni de çağırıyor bana.

Yalçın, her öyküde parçalarını bir bir tamamladığı bu kir-kasaba atmosferine bir boyut daha ekliyor "Kar Köri"nde: ölümlü. Mezar taşları arasında saklabama oynadığı zamanları hatırlayıp gündelik hayatıki ölümlü-insan ilişkisini "Ölüm neredeydi o zaman?" sorusuyla kurucakuzumun olabileceği kadar kuruzmik gözünle işliyor. Yine vüla rastladığı lokantaya asılmış, "sabr saba buyrukları veren sahte ve gösterişli hat levhaları" ise enikonu gözüne takılıyor: "Bu levhalar birikmiş kuruntuların, öfke demelerinin üstüne sıçrayan kavımlardan başka neydi? Bu "huzur veren" dünyanın insanı sersem eden gösterici kanıkcıydı, Vaatlerde, bir hıncı beslerdi ancak."

"Alis", ayıççeğinin ve köydeki dolunayı imleyen bir sokak aydınlatmasında anlatıcı tarafından verilen ad. "Alis'in sarışın sokağı", içinden geçen ve cürüm insat edilen kara paltolu adam ve üzerinde kartopu oynayan kara çamalı kadınlarla bir film noir fantazisi gibi. "Film noir'in sarışın femme fatale" ise Alis'in kendisi...

"İ", cinsellikten çok bilince, deşilip duran bilincinle, kendine dönük bir tefekkür ve teemmüle istigal edilen bu kitapta, kentte köyden getiren bir cinsel enerji ve düzlemde yazma eylemi arasında analogi kurun bir öykü. (Köy ve kasabının hayaletinin dolastığı) kentte geçen kitabın son üç öyküsünü ardı ardına okuduğumda bir görüş ve temenni belirli bennde (temennileri topolunum sonuna saklıyorum). "Allah Vergisi"nde bahsedilen "ağrı" biraz da hassasiyetten mahul olanların derdi. "Allah vergisi" dediği, belki de "bir bantında bir düzine varıyulanan auz rivayları" gören bu duyuru, hıncı, nanemolla hal. Ancak "ceken" in bildiği, çekme-yenin öylece yapıttığı bir "sosyal içerikli rüya". "Allah Vergisi" dediği, "edebiyatçılarda daha da temayız eden bu hastalık", "Yok Deyen"de anlatıcının "kastık bir ic düşünmesi dönüştürüyor. Adamın alınganlılığı, kendisine "yok" denip duruldukları, en yniksek seviyeye ayrılanlık ve fazla ağırlık yüklenmesi o hassas reseptörünün isyanına evriliyor... Bu alıngan tabiatını monotonluk ve bağaylıklardan kurtulmak adına dünyaya bir mesafe koyma edeb... Halbukı fırsat verile bütün dünyayı değiştirme enerjisini kendinde ve hmetme safidiliği ve onlarla olan hesabını mahşere dahi burunakacak bir hunc...

Bu üçlü dizgenin ve kitabın sonu "Geribildirim", kitapta sofistike bir şekilde yer alan ic monologların bu celer karikatürize edilmiş tek ve uzun cümleleri bir versiyonu. Evet, 4 sayfalık bir tek cümle Geribildirim öyküsü. Bu uslu, teripil, kırıncı, insanlara arzıma ürkek, yer geldiğinde "köni" ol(a)mayan, dünyaya alıblidiği fitürsuzca, kaygısız, hesapsız dalamayan, skılgın karakterlerin sonucunu, "birazıcık kötüllük ediverse de ferahlayevse" temennisine sevk ediyor okuru.

emlağı dikkânı kapsı ve bu kapının üzerine yapılmış katon parçasını tükemleş yazılan cep numarısından müteşkil bir "hafıza"... "Corba"daki "akuzu" leitmotif "bildik bir yalnızlık", bir annenin çocuğu olmayı ilişkin. Deli dediği milletin deliğine gözünü dâiyor ve ak kuzuluktan "buraya" uzanan bir vüla bakıyor. Bu vüla, sanimiyetistik ve bir kaç kuzumun olabileceği kadar kuruzmik gözünle işliyor. Yine vüla rastladığı lokantaya asılmış, "sabr saba buyrukları veren sahte ve gösterişli hat levhaları" ise enikonu gözüne takılıyor: "Bu levhalar birikmiş kuruntuların, öfke demelerinin üstüne sıçrayan kavımlardan başka neydi? Bu "huzur veren" dünyanın insanı sersem eden gösterici kanıkcıydı, Vaatlerde, bir hıncı beslerdi ancak."

"Alis", ayıççeğinin ve köydeki dolunayı imleyen bir sokak aydınlatmasında anlatıcı tarafından verilen ad. "Alis'in sarışın sokağı", içinden geçen ve cürüm insat edilen kara paltolu adam ve üzerinde kartopu oynayan kara çamalı kadınlarla bir film noir fantazisi gibi. "Film noir'in sarışın femme fatale" ise Alis'in kendisi...

"İ", cinsellikten çok bilince, deşilip duran bilincinle, kendine dönük bir tefekkür ve teemmüle istigal edilen bu kitapta, kentte köyden getiren bir cinsel enerji ve düzlemde yazma eylemi arasında analogi kurun bir öykü. (Köy ve kasabının hayaletinin dolastığı) kentte geçen kitabın son üç öyküsünü ardı ardına okuduğumda bir görüş ve temenni belirli bennde (temennileri topolunum sonuna saklıyorum). "Allah Vergisi"nde bahsedilen "ağrı" biraz da hassasiyetten mahul olanların derdi. "Allah vergisi" dediği, belki de "bir bantında bir düzine varıyulanan auz rivayları" gören bu duyuru, hıncı, nanemolla hal. Ancak "ceken" in bildiği, çekme-yenin öylece yapıttığı bir "sosyal içerikli rüya". "Allah Vergisi" dediği, "edebiyatçılarda daha da temayız eden bu hastalık", "Yok Deyen"de anlatıcının "kastık bir ic düşünmesi dönüştürüyor. Adamın alınganlılığı, kendisine "yok" denip duruldukları, en yniksek seviyeye ayrılanlık ve fazla ağırlık yüklenmesi o hassas reseptörünün isyanına evriliyor... Bu alıngan tabiatını monotonluk ve bağaylıklardan kurtulmak adına dünyaya bir mesafe koyma edeb... Halbukı fırsat verile bütün dünyayı değiştirme enerjisini kendinde ve hmetme safidiliği ve onlarla olan hesabını mahşere dahi burunakacak bir hunc...

Bu üçlü dizgenin ve kitabın sonu "Geribildirim", kitapta sofistike bir şekilde yer alan ic monologların bu celer karikatürize edilmiş tek ve uzun cümleleri bir versiyonu. Evet, 4 sayfalık bir tek cümle Geribildirim öyküsü. Bu uslu, teripil, kırıncı, insanlara arzıma ürkek, yer geldiğinde "köni" ol(a)mayan, dünyaya alıblidiği fitürsuzca, kaygısız, hesapsız dalamayan, skılgın karakterlerin sonucunu, "birazıcık kötüllük ediverse de ferahlayevse" temennisine sevk ediyor okuru.

